

Zinaida BOLEA

Doctor în psihologie, conferențiar universitar,
Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău
E-mail: zbolea@yahoo.com

**TRAVALIUL DOLIULUI ȘI VALORIFICAREA MEMORIEI
VICTIMELOR REGIMURILOR TOTALITARE**

Validarea și valorificarea memoriei victimelor regimurilor totalitare reprezintă o condiție importantă care asigură travaliul doliului și stoparea repetiției traumatizante, iar absența considerației pentru memoria traumatizantă constituie un mecanism de menținere a traumei și favorizează riscul repetiției acesteia. Referindu-ne la deportările din RSS Moldovenească, considerăm că nu putem vorbi despre o trăire pleneră a doliului, date fiind anumite caracteristici ale acestui traumatism: imposibilitatea de a verbaliza trăirile emoționale legate de deportări, imposibilitatea de a da de urma persoanelor apropiate dispărute, dificultatea accederii la statutul pierdut, absența unui proces de restabilire a dreptății și a clarității asupra evenimentelor etc.

Procedura doliului asupra unui traumatism social este impietată și de faptul că violența socială este o realitate greu de acceptat și de elaborat, astfel comunitatea umană își elaborează mecanisme de apărare prin care să se protejeze de evenimentele greu de conceput. Respectiv, sensibilitatea aferentă memoriei victimelor regimurilor totalitare ține de specificul traumei antropogene, în care Celălalt este întotdeauna actorul traumatogen – în cazul deportărilor reprezentat de personaje concrete din comunitate, de grupurile de funcționari și militari ce reprezentau sistemul represiv sau însuși sistemul represiv ca realitate gândită și elaborată de o ființă umană.